

2. 2. A. Pitanja za dob djeteta od novorođenčeta do 9 mjeseci

2. 2. A. a) Promet

- Ima li vaše dijete sigurnosnu autosjedalicu pravilno pričvršćenu i primjerenu dobi?
- Jeste li imali stručnu pomoć glede postavljanja sigurnosne sjedalice?
- Rabite li uvijek sigurnosnu autosjedalicu kada vozite dijete u vlastitome ili tuđem automobilu?
- Ostavljate li dijete samo u automobilu?
- Jeste li već razmišljali o sljedećem stupnju sigurnosne sjedalice?
- Kada prelazite ulicu s dječjim kolicima, držite li kolica uza sebe (paralelno), a ne ispred sebe?
- Imaju li dječja kolica vašeg djeteta reflektirajuće oznake kako bi bila bolje vidljiva?

2. 2. A. b) Padovi

- Kada je vaše dijete na krevetu, kauču, stolu ili bilo kojoj povišenoj podlozi, je li cijelo vrijeme pod nadzorom vas osobno ili druge odrasle osobe?
- Pazite li da je ogradica dječjeg krevetića uvijek podignuta i učvršćena kada je dijete u njemu?
- Rabite li dječju hodalicu?

2. 2. A. c) Utapanje

- Jeste li uvijek sa svojim djetetom kada je u vodi / blizu vode dublje od 5 cm pa čak i kada zazvoni telefon ili zvono na vratima?

2. 2. A. d) Opekline

- Je li dijete blizu vas kada na bilo koji način rukujete vrućim tekućinama?
- Kada spremate kupku za dijete, pustite li u slučaju dvoručnih miješalica za vodu prvo teći hladnu, zatim vruću vodu te prvo zatvorite vruću pa onda hladnu?
- Kontrolirate li uvijek temperaturu vode toplomjerom i rukom (zapešće)?
- Jeste li smanjili temperaturu izlazne vode iz slavine na 54°C?
- Pazite li da dojenče ne može dosegnuti vruće objekte, primjerice glačalo na stolu za glačanje koje dijete može povući?
- Zna li kako zaštititi dijete od sunčeva zračenja?

2. 2. A. e) Ugušenje

- Maknete li sve trake, uzice, vrpce i slično iz okoline djeteta, kada je dijete bez nadzora?
- Je li razmak između stupića ograde, dječjeg krevetića, na balkonu, stepenicama, "vrtiću za igranje" i svugdje gdje boravi dijete u rasponu od 50 do 85 mm?
- Držite li plastične vrećice izvan dosega djece?
- Pazite li da mali objekti nisu u dosegu vašeg djeteta?

2. 2. A. f) Otrovanje

- Ako treba djetetu dati lijek, provjerite li uvijek upute, odnosno točnu dozu i način na koji lijek treba dati?

2. 2. A. g) Opća pitanja sigurnosti

- Napišite broj/brojeve telefona hitnih službi (hitna medicinska pomoć, policija, vatrogasci)!
- Imate li zapisane brojeve hitnih službi pokraj telefona ili na drugom, uvijek vidljivom i svima koji čuvaju dijete dostupnome, mjestu?
- Ostavljate li dijete sâmo kod kuće?
- Ako netko drugi brine o vašem djetetu, jeste li s tom osobom/ustanovom provjerili sigurnosno ponašanje i pravila?
- Zna li je li vaše dijete ikada ostavljeno sâmo dok ga je trebao čuvati netko drugi?
- Jeste li u zadnjih 12 mjeseci obnovili znanje prve pomoći?

2. 2. B. Preporuke za dob od novorođenčeta do 9 mjeseci

Nesreće se često događaju jer roditelji nisu svjesni što jest, odnosno nije, njihovo dijete sposobno učiniti. U Hrvatskoj svake godine prije navršenog prvog rođendana nekoliko dojenčadi izgubi život zbog nesreća. Najveći dio tih nesreća moguće je spriječiti.

2. 2. B. a) Promet

U Republici Hrvatskoj Zakon propisuje da svako dijete ispod 5 godina mora u automobilu biti u posebnoj sigurnosnoj sjedalici, koja mora zadovoljavati određene standarde.

Treba poštivati upute proizvođača glede postavljanja sjedalice. Ponovno treba ponoviti roditeljima da ne ostavljaju dijete samo u parkiranom automobilu. Prilikom prelaska ulice s dječjim kolicima, uvijek kolica treba staviti uza sebe bočno – po mogućnosti na suprotnu stranu od dolazećih automobila. Vozač će lakše uočiti odraslu osobu nego kolica, posebice u lošijim uvjetima vidljivosti. Pri kupovini kolica treba izabrati ona koja imaju reflektirajuće oznake, kako bi u prometu bila vidljivija. Izbjegavati izrazito tamne boje kolica. U slučaju vožnje taksijem, treba zatražiti vozilo s ugrađenom sigurnosnom sjedalicom. Prilikom kretanja noću ili po smanjenoj vidljivosti (magla), nazaštićenim prometnim površinama (uz rub kolnika i slično), preporučljivo je rabiti osvjetljivače za pješake koji se i u nas mogu nabaviti po povoljnim cijenama, atraktivnih oblika i boja.

2. 2. B. b) Padovi

Dojenčad često iznenadi svojim sposobnostima, međutim upravo se u tome i krije opasnost da dijete napravi nešto što roditelji nisu pretpostavljali da može. Nažalost, i prvi pokreti mogu završiti tragičnim padom. Nikada ne ostavljajte dijete na povišenoj podlozi bez nadzora. Paziti da se uvijek podigne ogradica dječjega krevetića kada je dijete u njemu. Dijete starije od 6 mjeseci može početi puzati. Potrebna je zaštitna ograda na stepenicama ili drugim povišenim mjestima. S oko 9 mjeseci dijete može povući razne relativno teže objekte i dodatno se ozlijediti prilikom pada, opeći i slično. Staviti štitnike na prozore koji omogućuju otvaranje prozora do te mjere da dijete ne može ispasti (maksimalno 10 cm). Paziti gdje stoji namještaj ili nešto drugo (pa i igračke) po čemu se dijete može popeti do prozora, raznih otvora i slično.

Hodalice su u nekim državama zabranjene upravo iz sigurnosnih razloga. Hodalice omogućuju djetetu da razvije brzinu kretanja, a nisu stabilne te su sklone prevrtanju. Nisu dobre niti za razvoj hodanja i pravilan razvoj kukova jer drže nožice djeteta u neprirodnom

položaju. Opisane su vrlo ozbiljne ozljede pa i smrtni ishodi u djece koja su bila u hodalicama.

2. 2. B. c) Utapanje

Dojenče se može utopiti u vodi dubokoj 5 cm. Nikada ne ostavljati dijete samo u vodi. Niti na trenutak.

2. 2. B. d) Opekline

Trenutak nepažnje može značiti višegodišnje tretmane i operacije djeteta, a vrlo često i doživotne ožiljke. Najčešći način nastanka opekline u Hrvatskoj jest zalijevanje vrućim napitkom (kava, čaj). Paziti na zaštitnu ogradicu oko štednjaka. Kada se dijete počne uzdizati u stojeći položaj, često instinktivno traži objekt za pridržavanje. Paziti da ne povuče električnu žicu nekog od kućanskih aparata (mikser, glačalo, sjeckalice i sl.).

Smanjiti temperaturu u grijaču, odnosno izlaznu temperaturu vode na 54°C. Danas u mnogim domovima postoje jednoručne slavine koje je djetetu vrlo lako otvoriti – čak i djetetu u ovoj dobi. Ako se dijete kupa u velikoj kadi, a istovremeno se u kadu izlijeva voda iz perilice za rublje, posebno paziti da dijete nije u kadi kada dođe do izbacivanja vode iz perilice.

Tijekom prve godine života dijete ne treba uopće izlagati direktnom sunčevu svjetlu. Rabiti mehaničku zaštitu od sunca (suncobran, zaštitna odjeća i sl.). Roditeljima treba reći neka pripaze na izloženost djeteta sunčevim zrakama i kada je u automobilu, kolicima, naručju i slično.

2.2. B.e) Ugušenje

Kada dijete stavljate spavati, treba maknuti podbradnjak. Paziti na razne vezice i uzice. Odjeća nigdje ne smije stiskati tijelo djeteta i prekidati cirkulaciju (npr. rukavice, uske čarapice, premalena odjeća i sl.). Dojenče između 3 i 6 mjeseci počinje se kretati po krevetiću; razmaci između vertikalnih elemenata trebaju biti između 50 i 85 mm. Dojenče se veliki dio dojenačkog razdoblja nalazi u oralnoj fazi, stoga je posve prirodno da će staviti u usta sve do čega dođe. Treba ukloniti sve sitne dijelove iz okoline djeteta, osobito kada dijete savlada finije motoričke vještine kao što je pincetni hvat (s oko 9 mjeseci). Na ovo treba posebno obratiti pažnju u slučaju starije djece u obitelji, koja vrlo često imaju igračke sitnih dijelova koji mogu biti fatalni za dojenče i malo dijete (npr. kocke za slaganje). Pelene trebaju biti dobro pričvršćene, bez dijelova koji se mogu otrgnuti i staviti u nos ili usta.

2. 2. B. f) Otrovanje

Sve kemikalije i lijekove, uključujući biljne lijekove, čajeve i vitamine, treba držati u originalnom pakiranju. Tako se smanjujete vjerojatnost da roditelji ili netko drugi od ukućana djetetu zabunom daju supstanciju koja ga može otrovati. Uvijek sačuvati originalnu kutiju i uputu od lijeka te svaki put provjeriti način davanja i dozu. Ako bilo tko od ukućana uzima neke lijekove, paziti da nisu nadohvat djetetu. Pred kraj ovog razdoblja dijete može uzeti vrlo sitan predmet te ga unijeti u usta i, ako je riječ o kemijski aktivnoj supstanciji, izazvati otrovanje. Već je za prethodno razdoblje spomenuto kako treba paziti na materijale od kojih je napravljen namještaj glede potencijalne otrovnosti; također, treba paziti imaju li igračke koje dijete stavlja u usta, ali i drži u rukama, odgovarajuće potvrde o neškodljivosti, primjerice u odnosu na ftalate (skupina kemijskih spojeva koji se primjenjuju kao omekšivači plastike te u kozmetičkoj industriji, a poznato je da izazivaju različite razvojne i reproduktivske poremećaje u djece) i druge otrovne supstancije. Treba dobro provjeriti baš sve što dolazi u izravan dodir s djetetom, uključujući i kozmetiku. Preplavljeni smo nekvalitetnim proizvodima relativno povoljnih cijena. Međutim, dugoročna cijena upotrebe istih može biti vrlo skupa. Treba razmišljati o dugoročnim posljedicama jer mnoge tvari koje nas danas okružuju neće pokazati svoj štetan utjecaj trenutačno, već nakon dulje vremena – čak i više godina – djelovanjem na imunološki, endokrini i reproduktivni sustav. Iako nije namjena Priručnika govoriti o hrani i prehrani, mora se spomenuti i hrana kao mogući izvor otrovanja.

2. 2. B. g) Opće upute za sigurnost

Potaknite roditelje da napišu brojeve hitnih telefona (policija 92, vatrogasci 93, hitna medicinska pomoć 94), odnosno jedinstveni europski broj za hitne službe 112 na vidljivo mjesto pokraj telefonskog uređaja, neka budu dostupni svim ukućanima, a osobito onome tko čuva dijete. U slučaju hitnosti, za očekivati je da se u panici onaj tko možda inače i zna određeni broj telefona istog neće moći sjetiti. Dijete ove dobi se nikako ne smije ostajati sâmo, bez nadzora odrasle osobe ili djeteta starog najmanje 13 godina. Za svakog su pojedinca važni znanje i obnavljanje istog iz područja pružanja prve pomoći.